

КРИМСЬКА СВІТЛИЦЯ

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

ЕКОНОМІКА:
як робити справу 2 стор.
Поєзія
Євгена Маланюка, 3 стор.
Початки
Кримського ханства 3 стор.
Зникають
«білі плями» 4 стор.

Видається у Сімферополі

№ 5 Четвер, 4 лютого 1993 року

ЦІНА 5 КРБ.

ДЯКУЄМО

ІДУТЬ В РЕДАКЦІЮ ЛИСТИ

ЗА ПІДТРИМКУ

ПРО ПЕРЕДПЛАТУ, МАТЕРІАЛЬНУ ПІДТРИМКУ ТА ІНШЕ

Ідуть в редакцію листи... Незважаючи на те, що «Кримська світлиця» тільки народилася, тільки радісно відчинила свої двері і двері для читачів, дола її вихило уже багатьох. І не лише тих, хто стояв і стоїть біля її вихило, а й рядових читачів — і близьких, і далеких.

Ось і цей лист від Василя Петровича Гнучука надійшов до Криму аж зі Львова. «Порадьте, — лише добродій Гнучука, — як передплатити «Кримську світлицю». А ще Василь Петрович повідомляє, що, прочитавши в газеті «Літературна Україна» від 7.01.93 р. про ревізію «Кримської світлиці», «для підтримки газети із своєї скромної пенсії переказав на розрахунковий рахунок 100 карбованців».

Дорогий Василю Петровичу! Сердечно сподіваюся, що ви будете щасливим, за розуміння, за національну небайдужість. А ще вам і всім, хто хоче передплатити нашу газету, повідомляю, що це можна буде зробити лише з другого кварталу 1993 року. Поки що ми просто на готово до такої відповідальної акції: йде становлення газети, колектив редакції, вирішуються питання наперово-друкарські, господарські тощо.

Ми обов'язково оголосимо і через газету, і по радіо про умови передплати. Але, дорогі наші земляки, співвітчизники, читачі, шанувальники і уболівальники, дайте нам ще три-шість-тринадцять часу! Ми обов'язково повідомимо!

Для тих же, хто хотів би не лише морально, а й матеріально підтримати первістна українського слова в Криму, подаємо наші ревізії:

Всеукраїнська газета «Кримська світлиця».

Р/р 609217 у Сімферопольському філіалі Укрбанку «Від-родження», МФО 324861.

Тримаймося разом, мужніймо, дружніймо!

Коли верстався номер, ми отримали повідомлення ще про один благодійний діяч: колектив Феодосійського м'ясозаводу, очолюваний ПЕТРОМ АНДРІЙОВИЧЕМ ГОРБОМ, переказав на рахунок нашого часопису 15 тисяч карбованців. Щиро дякуємо і зичимо добрим людям щастя і достатку!

ДОБРИДЕНЬ, ДОРОГА «СВІТЛИЦЕ»!

Так-так, дорога! Дорога для мого серця. Якщо твого першого номера я взагалі не бачив, а другий потрапив до мене випадково, то третій я вже з нетерпінням чекав і розшукуював по кіосках.

Спасибі тобі, «Світлице», що ти є, що намагася дати правду і інформацію, що ти висвітлюєш нашу історію. Яка б вона не була, погана чи хороша, але — то наша історія. Так і надалі тримати, любіть газето!

Багато останнім часом на нашу бідну Україну вилито бруду як зі сторінок кримських націонал-шовіністичних газет та газеток, так і московських видань. А телебачення! Якщо хоч раз на день «Останкін» не збреше і не ханде Україну, то вони там, мабуть, і не спатимуть спокійно. Як усе це обурює!

Так, у нас не все гаразд: живеться тяжко, розвалено економіку, ми — жерники. Але коли Кучма і Кравчук зробили перший крок до стабілізації економіки, то який галас здійнявся в Україні! І тут, у Криму! Бо вони розуміють, що за першим кроком буде другий. Врешті-решт наша Україна переживе цей важкий час і зробить це згідно. А це мешкових, шувалинських, після дже лякає. Адже вони розуміють, що від сильної держави буде значно важче відірвати Крим.

А зараз — чим більше брехуни поганять мою Батьківщину, тим більше я відчую себе українцем. А з тобою, «Світлице», почувалось як «вплевненіше». Спасибі тобі!

Чекаю наступних номерів. Хай на твоїх сторінках буде й історія Криму, і Слобожанщини, і Запоріжжя, і Карпатського краю. Хай будуть матеріали й про зобуття нашої культури. Але хай то буде чиста правда! Навая, тобі, «Світлице», щастить і помагає Бог!

Прощу вибачити за таку кострубату мою мову — тотальна русифікація України далася знаками. Важко, з твоєю допомогою, «Світлице», ми, кримські українці, поступово будемо ліквідувати і забувати в море нашої рідної мови. Коротко про себе. В Криму з 1973 року. Тут служив в армії, зрешт навчався в інституті, оженився, маю двоє дочок. Працюю співробітником на «Фотоні».

З повагою
Олександр СТРАЖКО,
м. Сімферополь.

НАШІ ЗЕМЛЯКИ

Більше двадцяти років працює в Балаклаві художник-кераміст Мурад Сухарулідзе. Він учасник міжнародних виставок, удостоєний дипломів ВДНГ СРСР та МОК під час проведення Олімпіади в Москві 1980 року. Вироби М. Сухарулідзе експонувалися, зокрема, на американському континенті. Чайний набір «Весна Севастополя», кулик «Горянка», декоративні вазы «Квіти Криму», «Тавріда», вазони набори «Кримський сувебір», «Старий Крим» та інші приваблюють око красою, знанням матеріалу. У багатьох своїх творах художник досить вдало відтворює стиль майстрів стародавнього Херсонеса (антична кераміка).

Народився Мурад у 1944 році в Чехатарському районі Грузії, Освіту здобув у Мухетському художньо-керамічному училищі. З 1972 року М. Сухарулідзе в Криму, творить поряд з своїми друзями — українцями, росіянами, кримськими татарами. А щми днями з Києва надійшла звістка: миттєві присвоєно почесне звання заслуженого художника України. З чим «Кримська світлиця» щиро вітає Мурада.

На фото: Мурад Сухарулідзе у майстерні; антична кераміка «Херсонес». Фото автора.

К. ДУДЧЕНКО.

ВІДРОДЖЕНО «ПРОСВІТУ»

Минулої суботи в окружному Будинку офіцерів в Сімферополі відбулась установа конференція товариства «Просвіта», до заснованні раніше регіональній організації об'єдналися для проведення більш організованої та результативної роботи. Як зазначено в затвердженому конференцією статуті, товариство ставить за головну мету — сприяти розбудові та зміцненню незалежної демократичної Української держави, її духовному та економічному зростанню.

В конференції взяли участь 94 делегати зі 104 обраних в регіональних товариствах. Головою оргкомітету Микола Нестерук зробив інформацію про волю місцевих організацій до об'єднання, член оргкомітету Павло Володимирівич провів проєкт статуту товариства, який і було введено на обговорення. Після уточнень та пропозицій, що внесли у своїх виступах делегати конференції Роман Новосад (Сімферополь), Сергій Савченко (Керч), Степан Рамський (Сімферополь), Іван Гасюк (Алушта), Іван Кравченко (Роздольне), Василь Стефанюк (Сімферополь), Петро Антунчик (Джанкой), Ігор Шпіль (Феодосія), Галина Володимирівна (Сімферопольський район) та інші, статут було прийнято. В його обговоренні взяли участь та висловили пропозиції щодо особливостей майбутньої роботи голова Всеукраїнського товариства «Просвіта», народний депутат України Павло Мовчан. Товариство прибрало назву Всеукраїнського, підтвердивши, що до нього входить також Севастопольська організація «Просвіта» і що воно є складовою частиною Всеукраїнського товариства.

На конференції відбулися вибори керівних органів товариства. Його головою обра-

ного головного редактора газети «Кримська світлиця» Олександра Кучука. Обрані також правління в складі 7 чоловік, а також Рада, до якої входить голова всіх регіональних організацій товариства, та контрольно-ревізійна комісія, головою якої став Степан Рамський.

Конференція прийняла заяву з приводу загострення політичної обстановки в Севастополі, де зазначено, що проросійські шовіністичні кола в ході інспіраційних дій підірвали севастопольські зв'язки з Радянським Союзом. Конференція звернулася до Генерального прокурора України та в Прокуратуру Криму з вимогою розслідувати ці правопорушення та вжити заходів до припинення антиконституційної істерії в Криму.

Делегати конференції висловили занепокоєння з приводу блокади важливих перекладів українського телебачення на Крим і зажадали від телерадіокомпанії розглянути питання про перенесення Кримського телебачення на другий канал. Конференція прийняла також звернення до комісії Верховної Ради України з питань освіти з проханням провести експертизу кримського закону про освіту, який, на їхню думку, дискримінує як українську, так і кримськотатарську національні школи, та привести його у відповідність до законів та Конституції України.

Делегати конференції привітали просвітанські організації Кривого Рогу, Одеси, Херсона та Миколаївської області.

Микола СУПІЙ.

РАДА МІНІСТРІВ ПРОСИТЬ НЕ ПАНИКУВАТИ,—

Міністерство освіти України закликає до привітання у зв'язку з появою друкованого органу 700-тисячного українського населення автономної Республіки Крим. Нехай наша газета послужить справі консолідації, злагоді, приязні громадян усіх національностей спільного Криму в складі єдиної Української держави.

Перший заступник міністра освіти України А. ПОГРБНИЙ.

ВІТАЄМО КОЛЕГ!

Як зазначено у вихідних днях газети «Черноморська заря», її перший номер вийшов 2 лютого 1993 року. В ці дні колектив редакції та авторський актив відзначають шістьдесятиріччя цієї події. Колектив редакції «Кримської світлиці» сердечно вітає колег з Черноморського з'їзду, бажає їм творчої наснаги і нових успіхів.

Ці побажання висловлено в привітальній телеграмі, яку редакція «Кримської світлиці» надіслала колективу «Черноморської зарі».

АКЦІЯ МИЛОСЕРДЯ

Черговою профспілковою акцією милосердя ознаменувався початок року Кримський республіканський комітет профспілки працівників будівництва та промислових підприємств. 50 членів профспілки — пенсіонери та малозабезпечені одержали з профспілкової каси по 2 тисячі карбованців. Причому конверти з грошми доставлялися безпосередньо додому.

РАДА МІНІСТРІВ ПРОСИТЬ НЕ ПАНИКУВАТИ,—

Так сказав на прес-конференції заступник Голови Ради Міністрів Криму Павло Пашков з приводу того, що уряд автономії прийняв спеціальне розпорядження, завдяки якому на півострові ще на місяць зберігається зростаюча ціна на хліб. Було вжито заходів для збереження старих цін на борошно та газ, знизено процентні ставки за користування кредитом для розвитку цієї галузі, а також зменшено ціни на паливо, що відпускається хлібопекарням. З бюджету республіки для цього виділено додатково 105 мільйонів карбованців. Зафіксовано також роздрібні ціни на дитяче молочне харчування завдяки визначеному граничній рівні цін та надбавок, для чого зі стабілізаційного фонду виділено 25 мільйонів карбованців.

А всього, як зазначив голова комітету цін В. Ф. Апанасикий, витрати для стабілізації цін строком всього на місяць становлять приблизно 500 мільйонів карбованців. Разом з тим проведення першої дисципліни цін і знову порушення виявлено на 83 підприємствах. Так, для виправданого зростання прибутку та фонду споживачів збільшили ціни на свою продукцію концерн «Кримбудматеріали», орендні підприємства «Шкіраутта». Витрати на виробництво зрости зросли в 1,8 разів, а ціни збільшилися в 2,8 разів. Винні в цьому покарані штрафами.

Наш кор.

ПОЗАЧЕРГОВИЙ ЗІЗД ОКНР

30—31 січня в Сімферополі відбувся позачерговий з'їзд Організації кримськотатарського національного руху (ОКНР). На з'їзді прийняли рішення від усіх регіональних відділень ОКНР півострова, а також з Росії, Узбекистану, Татарстану. Голова ОКНР Рефат Чубуров проаналізував суспільно-політичну ситуацію на півострові, акцентував увагу делегатів на кігноруванні так званому Верховною Радою Криму законних прав кримськотатарського народу. Основною своєю метою ОКНР вважає боротьбу на відновлення на півострові кримськотатарської державності. Р. Чубуров закликав «злочинні дії властей по відношенню до нашого народу в Криму».

Радикально настроєні делегати пропонували діяти більш рішуче, звернутися до міжнародних організацій у праху людини, оголосити, що кримські татари примушують статус народу, який бореться за своє національне визволення. Зупинивши критика на адресу Центральної ради ОКНР, яка, на думку деяких делегатів, «необгрунтовано зайняла проукраїнську орієнтацію». Інші делегати закликали, що їхній напад повністю підтримує Фуз, УРП, інші партії та рухи, а також багатьох депутатів Верховної Ради України, які в односторонній мріі зацікавлені як у становленні української державності, так і у відновленні на півострові державності кримських татар. Р. Чубуров сказав, що інформування про кримськотатарського народу іде від державних структур України, а не від українського суспільства в цілому.

З'їзд прийняв рішення організувати ОКНР політичний організацію, основною метою якої є «повнення і обслуговування кримськотатарського народу на своїй історичній батьківщині та відновлення його національної державності».

УКРАЇНЦІ ЗУСТРІЧАЮТЬ ПОСЛА США

В четвер на минулому тижні стався знаменна подія — вперше в історії американський посол в Україні відвідав Крим. Перед прибуттям поїзда Київ—Сімферополь на пероні зібралась численна група активістів української громади з жовто-синім прапором. Пан Роман Попадюк з синам у супроводі військового аташе, першого секретаря та радника посольства прийшов з купе-вагона під номером 13. Послу вручили квіти, сувеніри, свійний номер «Кримської світлиці», щиро привітали на кримській землі. Оточений кореспондентами, він сказав: «Мета мого подорожжя — поглиблювати зв'язки з Кримом, з'ясувати, як тут люди живуть, яка тут політична ситуація, економічне становище. Як американському послу мені треба, знаєте, зайти по цілій країні. Був на Закарпатті, в Тернополі, у Львові, Золочеві».

На запитання кореспондента кримського українського мовлення пан Роман сказав, що він хоч і є посол, але відчуває себе американцем українського походження.

Знаєте добре, мої батьки народилися на Закарпатті України. Я в Україні від червня. Мені тут сподобалося. Маю попуття в своїй душі до України. Батьки мені розповідали, як вони жили на Україні, про українську історію, культуру, мову. Тут чудові люди. Своєю сім'єю я привіз за собою, маю четверо дітей, дружинку. Дружина теж американка українського походження. Група російських шовіністів, що зібралася в цей час на вокзалі, провадила посла до машини улоюваням, брутальними та неприємними вигукми, погрозами.

Посол Попадюк в той же день провів зустріч з першим заступником Голови Ради Міністрів Криму Анастасієм Флапанцем та Головою Верховної Ради Криму Миколою Баргиром. На зустрічі в Сімферопольському університеті посол сказав, що мета цих переговорів — сприяти розвитку американських інвестицій в українську економіку. Він закликав кримчан до єдності, вірності обраній меті — роз-

будови Української держави. «Ваші ініціативи потенційно можливі», — відзначив пан Роман, — «набагато більше, ніж в США 200 років тому. Я вірю, що Україна має ясне майбутнє. Крим, зокрема, має стати світовим центром туризму...».

З Сімферополя посол Сполучених Штатів Америки відвідав до Ялти, де делегати зустрілися з тоталітарним «Орландом», а ранком у п'ятницю — до Севастополя. Там посол провів зустріч з представником Президента України Іваном Срмаковим. З Севастополя посольська делегація виїхала в Київ.

На фото: зустріч посла США Романа Попадюка на вокзалі в Сімферополі. Фото Костянтина Дудченка.

Українці зустрічають посла США Романа Попадюка на вокзалі в Сімферополі.

Рядовому читачеві ще й досі й українського поета в еміграції Євгена Маланюка залишається маловідомим, або й зовсім невідомим. І це в той час, коли його творчість за межами широкого громадського загалу, його книги видавалися у багатьох країнах світу, а на батьківщині, в Україні — лише окремі журнали та газетні публікації.

Тана вже доля тих, кого лентисно-брежнєвський режим за інакшумство оголошував ворогом українського народу! З приводу цього у своїй статті «Поетеса вигнання» Іван Дзюба пише: «Український радянський літературний 20-х і особливо 30-х років став обов'язковим ритуалом з кожного приводу і без усякого приводу ладити Маланюка, називаючи його фашистом. Прокляття на адресу Маланюка вимагали як алби!» («Пратор», 1990).

І слава Богу, що, нарешті, ми назавжди позбулися комуністичної ідеології — «цензурної душі народу», слава Богу, що наша країна Україна вибрала свою незалежність, і відтепер літературознавці та критики, дослідники літератури не змушені замовчувати ті прекрасні талановиті імена, які певними колами так пильно «охоронялися» від свого ж татари народу, а якщо вже й десь колись та щось і мовилося — то надто односторонньо, тенденційно. Радісно що нарешті вільна українська культура, і література зокрема, збирається по гурту, і тим приємніше, що і Єв-

ген Маланюк знаходить дорогу додому, повертається на отчу землю, до свого материнського читача.

Євген Філімонович Маланюк народився 1897 року в Архангелі (пізніше — Ново-Архангельське) Херсонської губернії в родині селян-

Середню освіту майбутній письменник здобув у Єлизаветградському реальному училищі, де вчителював М. Садовський, П. Саксаганський, пізніше — Ю. Яновський. Затим — вступ до Петроградського політехнічного інституту. Під час Пер-

Поразку УНР для Євгена Маланюка — початок його пошуку шляху до чужини. Доля занурила його спершу в польський табір інтернованих воїнів-українців, Там Маланюк і видав свою першу збірку віршів. Згодом він опинився в Чехословаччині, де вступив

ни привели Маланюка до Америки. Помер Євген Філімонович Маланюк 16 лютого 1968 року в Нью-Йорку, залишивши по собі багату літературну спадщину. Поетичні збірки — «Стілет і стилос» (Подєбради, 1925 р.), «Гербарій» (Гамбург, 1926 р.), «Земля й задово» (Париж, 1930 р.), «Земля Маланюка» (Львів, 1934 р.), «Перестень Полкірта» (Львів, 1939 р.), «Вибрані поеми» (Львів-Краків, 1943 р.), «Влада» (Філадельфія, 1951 р.), поема «П'ята симфонія» (Філадельфія, 1954 р.), «Остання весна» (Нью-Йорк, 1959 р.), «Серпень» (Нью-Йорк, 1964 р.). Книжки культурологічних, естетичних досліджень «Нариси з історії нашого мистецтва» (1954), «До проблеми більшовизму» (1956), «Малоросійство» (1959), «Два теми» (есе — «Книга спостережень», Проза: Том I, (1962) з розділами «Від Кобзаря до нації», «Слідом національної мислі», «Постаті» та «Книга спостережень», Проза: Том II (1966) з розділами «Мистецтво і творчість», «Студії і роздуми», «Недавні минулі», «Документи добу».

А ще — багато творів неопублікованих, об'ємної епістолярії та біографічних матеріалів, документів...

Подіємо низку поезій Євгена Маланюка, аби читач мав бодай ближнє уявлення про непересічну творчість прекрасного поета — представника української літератури на зарубіжжя.

ДО РІЧНИЦІ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ЄВГЕНА МАЛАНЮКА

СПІВЕЦЬ СТЕПОВОЇ ЕЛЛАДИ

Внук кремезного чумака,
Січовика блідий,
Я закохався в гучних
Віках,
Я волю полюбив державну.

СТЕПОВА ЕЛЛАДА

Повіє вітер з Понту, Скитський степ
Прокінється, зітхне, і буїна тирса
Зеленим морем знов на нім зросте,
І побіжить зелені хвилі,
Ширша
За синє море встане широчина.

О землі вічна, ти — одна на світі! —
На небі — глибоке древноє світло,
Визму — прозора веселеска тінь,
Від хмари, що живе південний вітер.

І при балках осей заквітчала
Висиний цвіт, розквіталий снігом сонця,
Тай шлюбний цвіт — та срібна парча...
І чорні ої облябят кризь вікоча.

Ой, виїди в сад, що бджолами бринить,
Поглянь: земля справляє з сонцем шлюб!
Та владить час. Мов меч, уладє мить,
І піком тоді оборонить
Твою весну від віхору І згуби.

Знаю — медом сонця, ой Лядо,
В твоїх древнох тілі — весна.
О моя степова Еллада,
Ти й тепер антично-ясна.

А між нами простір — гураганом,
Хоч дихнуть, хоч уздрять тебе б...
Половський хитрий ханом
Полонив тебе синій степ.

Десь там квітнє вишневим цвітом,
Десь зітхав в веснянім чаду,
А мені ти — блакитним мітом
В золотім полудневім меду,

А мені ти — фатаморгана
На пісках емігрантських Сахар —
Ти, красе землі несказання,
Нам немудрим — даремний дар!

Досі сниться металевий маю,
Завірхох херсонських вишень,
Золоті її очі вливають
Степовий необмежений день,

Що зростає у небо, у вічність...
Плине вітер кризь села, сади,
Золоті її очі й ритмічні
Сині хвилі річної води.

Ні, не знайти. Ніхто не знає,
Ніхто не чує твоїх плачів.
Біля весвітнього Синаю,
Як заше: золото й мечі.

Десь сіре поле в чорних круках,
Що прокоркує: карі! карі!
А я тут, на чужинних круках,
Чужий — несучи чужий тягар.

А я на полум'ї розлуки
Називає спаленої роки,
І сниться степ твій, сниться луки
І на узгір'ях — вітряки.

Там — свист херсонського простору!
Там вітер з кришталевих хвиль!
А тут, в віки опустити штору —
І п'єш самотній, смертний біл.

Несу отут страшний свій іспит,
І знаю, що жита мить,
І мати, сміючи на прізв'ябі,
Вже не ажучую непись.

Давно Євгена поминає
За упокій старенький піп,
За весною весна минає
Під запаше зітхання лип.

Все дає вникає Синоха
І липа її вкесає синь,
А вітер залосотав гаухо
І пролітає в далечині.

Сіріє стріха під дощами,
Вже й хата стала нестрива,
І мати слухають ночами
Бронхітне гавкання Бровка.

Кожен день тут приходить пустельний
І легкий,
А ти — там, за горами й врами горинь,
Не поміжуть ні подорожі далекі,
Ні чужа далечині, ні песня, ні Париж.

Заспокоїть серце? Та чим же? Та як же?
Научи мене кров'ю твоїх молитов!
Не поміжте ніхто, І не буде інакше,
Із саюзими моїми змішаю питво.

Що мені телефоні, Версалі, експрес?
Нащо грим Аргентини? Нуassa Нагар?
Синьє синя Синоха і верби над пасомом,
Вольний вітер Херсонщини, вітер-дудар.

Сниться гомін дубів прадіаівських та річка,
Біла хага та тепла долина сестри...
Пляжкі б різного поля зворушення стрічка!
Пляжкі б сіра солома прабатьківських стріч!

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

Не треба ні паризьких бруків,
Ні Праги вулиць прастарих:
Все сниться матерній руки,
Стара солома рідних струх,
Все сниться гуж весни і вітер,
Веселий вітер світанк літ,
А тут — мольба, убогий митар,
Шукаю твій вогненний слід...

МІТИНГУЮТЬ ВЧОРАШНІ

Севастопольці, схоже, вже починають звикати до щотижневих мітингів «Фронта національного спасення». Правда, цього разу, 31 січня, мітинг був скликаний блоком лівих сил, до якого, крім місських вільних, вже ввійшли Соціалістичної партії України І Союзу комуністів Криму, входять такі «екзотичні» організації, як Всесоюзна комуністична партія більшовиків (ВКПБ) та товариство «Єдність за марксізм-ленінізм».

Більшовицьких тисяч учасників мітингу, переважно осіб похилого віку, вимагали зниження ціни, відновлення Радянського Союзу, збереження цілісності Чорноморського флоту, а всюдисущий лідер ФНС Олександр Крушельницький вимагав передачі Севастополю Росії.

Поміж ними трохи нервовили та триколірними російськими прапорами, вже за традицією перекинули рух міський транспорту, учасники мітингу пройшлися центральними вулицями міста.

Володимир ПРИТУЛА, м. Севастополь.

Зростають майстри

В мальовничому куточку Кіровського району розкинулося село Журавки — центральна садиба радгоспу «Червоної проміння».

Учні 7—9 класів місцевої середньої школи створили свою ланку юних тваринників. Школярам на фермі виділили групу корів. Під керівництвом доярки діти оволодівають майстерністю доїння, піклуються, щоб тварини були нагодовані і чисті. Влітку вони відгодовують телят, працюють на прикільних досадних ділянках та радгоспному полі.

На фото: юні доярки готуються до доїння. Фото Костянтина Рудченка.

РОЗПАД ЗОЛОТОЇ ОРДИ І ПОЧАТКИ КРИМСЬКОГО ХАНСТВА

ДОВГі роки над людністю Східної Європи зловісно тягав гніт Золотої Орди, але врешті і йому настав кінець. Процес феодалізації татарського суспільства призвів до зростання відцентрових тенденцій та нескінченних внутрішніх борін за владу, вислідом чого великий конгомерат різних народностей і культур, що перебував під сильною рукою правителя із Сарая, почав розпадатися.

У Золотій Орді настав період великого беззавдану, на троні безперервно змінювалися владі, причому мало хто з них скінчив життя природною смертю. В 1360—1380 рр. панувало аж 25 ханів, не раз по кілька одночасно, тому їм важко було зберегти єдність розлогої держави. Поступово від Золотої Орди почали відокремлюватися різні краї, а сусіди, користуючись ослабленням поглинутої хаосом держави, захоплювали підлеглі раніше татарам території. Особливо активною була Литва.

Певний порядок в Орді відновив темник (високий татарський достояник, командуючий туменом, що налічувало 10 тисяч воїнів) Амазоль, який фактично був ханом, але в 1380 р. його розгромив на Куликівському полі руський війська.

Після падіння Мамай владу в Орді здобув Тохтамыш — володар Білої Орди, що кочувала понад Янком. На короткий час він повернув єдність і накинув своє зверхництво Москві. Однак невдовом, у 1395 р., він загинув в битві з великим князем московським Дмитром Донським, який виступив проти татарського ханства.

Після падіння Мамай владу в Орді здобув Тохтамыш — володар Білої Орди, що кочувала понад Янком. На короткий час він повернув єдність і накинув своє зверхництво Москві. Однак невдовом, у 1395 р., він загинув в битві з великим князем московським Дмитром Донським, який виступив проти татарського ханства.

ЛЕШЕК ПІДГОРОДЕЦЬКИЙ

Початковий період історії ханства (до 1502—1503 рр.) позначений тривалою боротьбою за визволення Золотої Орди, спрямованої в її повний розгром і завоювання верховенства в європейській Татарії.

Після поразки в 1455 р. золотоординського хана Саїда-Ахмеда держава Хаджи-Гірея здобула суверенітет і значно розширила територію. До того кримський правитель володів тільки південно-східною частиною півострова, а містами Кіровоградом (Кіровоград), Солхатом, Равнею його визнавали лише два аристократичні роди — Шириня і Бариня; тепер же до них приєднались ще два — Ардиня і Кипчакія, які перенесли свої кочі з надчорноморських степів у Крим, сприяючи тим самим званому заледнюванню півострова татарами і колониальному владу в Криму. Равнею його визнавали лише два аристократичні роди — Шириня і Бариня; тепер же до них приєднались ще два — Ардиня і Кипчакія, які перенесли свої кочі з надчорноморських степів у Крим, сприяючи тим самим званому заледнюванню півострова татарами і колониальному владу в Криму. Равнею його визнавали лише два аристократичні роди — Шириня і Бариня; тепер же до них приєднались ще два — Ардиня і Кипчакія, які перенесли свої кочі з надчорноморських степів у Крим, сприяючи тим самим званому заледнюванню півострова татарами і колониальному владу в Криму.

Наступні місця при дворі займала ханова мати, і до її діти, жінки, внуки, доньки, голловий мусульманський духівник — муфті, чотверо корчів — Шириня, Бариня, Ардиня і Кипчакія. Провідники в родові ахалди до заледнюванню Менділ-Гірея. Однак, без підтримки якого-небудь впливового рішення. Карачеві дуже обмежували владу хана, часто його чи заочно масово виступали проти нього.

Наступні місця при дворі займала ханова мати, і до її діти, жінки, внуки, доньки, голловий мусульманський духівник — муфті, чотверо корчів — Шириня, Бариня, Ардиня і Кипчакія. Провідники в родові ахалди до заледнюванню Менділ-Гірея. Однак, без підтримки якого-небудь впливового рішення. Карачеві дуже обмежували владу хана, часто його чи заочно масово виступали проти нього.

Наступні місця при дворі займала ханова мати, і до її діти, жінки, внуки, доньки, голловий мусульманський духівник — муфті, чотверо корчів — Шириня, Бариня, Ардиня і Кипчакія. Провідники в родові ахалди до заледнюванню Менділ-Гірея. Однак, без підтримки якого-небудь впливового рішення. Карачеві дуже обмежували владу хана, часто його чи заочно масово виступали проти нього.

